

Ministerstvo spravedlnosti
České republiky

Vládní koncepce boje proti korupci na léta 2023 až 2026

Předkladatel: ministr spravedlnosti

Praha, březen 2023

Obsah

1 Úvod.....	3
2 Nástroje boje proti korupci na vládní úrovni	4
3 Prioritní oblasti protikorupční politiky vlády.....	5
3. 1 Výkonná a nezávislá veřejná moc	5
3. 2 Transparentnost a otevřený přístup k informacím.....	7
3.3 Hospodárné nakládání s majetkem státu	8
3.4 Rozvoj občanské společnosti	10
4 Závěr.....	12

1 Úvod

Vládní koncepce boje proti korupci na léta 2023 až 2026 (dále jen „Koncepce“) představuje střednědobý strategický protikorupční dokument vlády shrnující základní východiska vládní protikorupční politiky. Cílem Koncepce je shrnutí minimálního institucionálního a obsahového rámce protikorupční politiky vlády, přičemž její časová působnost o rok přesahuje předpokládanou délku stávajícího volebního období tak, aby byla garantována její realizace i v době konstituování nové vlády, resp. v prvním roce její existence, kdy dochází k definování nových přístupů k veřejným politikám.

Vláda považuje na základě předchozích zkušeností za nezbytné redefinovat protikorupční politiku v tom smyslu, aby nedocházelo k vyprázdňení obsahu boje proti korupci a důležité protikorupční normy byly důsledně prosazovány v Poslanecké sněmovně. Etalonem Koncepce a vládní protikorupční politiky je proto její menší ambicióznost z hlediska kvantity předsevzatých opatření. Zásadní akcent je kladen na prosazení těch protikorupčních opatření, ke kterým se Česká republika zavázala na mezinárodní úrovni, resp. která jí byla ze strany mezinárodních organizací, hodnotících mechanismů či platforem uložena, a dále těch protikorupčních opatření, k jejichž prosazení se vláda zavázala ve svých oficiálních programových dokumentech, zejména programovém prohlášení vlády, plánech legislativních prací vlády a dalších. Vláda je přesvědčena, že pokud bude prosazena alespoň větší část touto logikou stanovených opatření a tato budou účinně naplňována, bude se jednat o výrazný kvalitativní posun.

Jakkoliv vláda redefinuje výše uvedeným způsobem přístup k realizaci protikorupční politiky, tak do značné míry navazuje na předchozí strategické protikorupční dokumenty, které se ukázaly jako funkční a samy o sobě nebyly příčinou nedostatečné vůle k prosazování protikorupčních opatření. Koncepce se tedy bude opírat o obdobné nástroje protikorupční politiky vlády, kterými budou prováděcí akční plány boje proti korupci specifikující konkrétní podobu prosazovaných protikorupčních opatření, protikorupční screening návrhů právních předpisů spočívající v hodnocení jejich korupčních rizik (Corruption Impact Assessment) a fungování Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „Rada“) coby poradního orgánu vlády, který bude svými stanovisky reagovat na aktuální potřeby v protikorupční oblasti.

Obsah Koncepce i vzhledem k deklarované kontinuitě s předchozími protikorupčními dokumenty navazuje na dosud provedené analýzy. V minulosti bylo zpracováno několik analytických dokumentů, z nichž nejvýznamnější – Východiska pro vytvoření protikorupčního strategického dokumentu České republiky pro období po roce 2017¹ – je nadále z větší části platný a tato Koncepce se na něj analyticky a koncepčně odkazuje. Současně je Sociologickým ústavem Akademie věd České republiky ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti coby aplikačním garantem a gestorem protikorupční politiky vlády realizován projekt Korupce ve vybraných sektorech v České republice a možnosti jejího snížení, díky kterému je analyzována míra korupce ve vybraných sektorech a připravována replikovatelná sada otázek za účelem realizace systematického sběru dat v protikorupční oblasti.

V uplynulém období se v proběhlých mezinárodních srovnáních ukázalo, že Česká republika v boji proti korupci stagnovala, a je tak třeba nyní prosadit několik zásadních opatření, jejichž

¹ <http://www.korupce.cz/assets/dokumenty/tiskove-zpravy/Vychodiska-pro-vytvoreni-protikorupcniho-strategickeho-dokumentu-Ceske-republiky-pro-obdobi-po-roce-2017.pdf>

splnění by pomohlo zlepšit situaci nikoliv pouze v abstraktních žebříčcích, nýbrž ve faktickém životě jejich občanů. Česká republika zároveň čelí souběhu několika bezprecedentních krizí a zhoršená ekonomická situace má zásadní vliv na citlivost občanů vůči projevům korupce, resp. obcházení pravidel privilegovanými skupinami, prohlubování nerovností, nehospodárnému nakládání s majetkem státu apod. Vláda díky efektivní protikorupční politice přinášející konkrétní řešení bude moci úspěšně čelit narůstajícím antisystémovým či protidemokratickým náladám ve společnosti.

2 Nástroje boje proti korupci na vládní úrovni

Akční plány boje proti korupci (dále jen „akční plány“) představují osvědčený a funkční způsob realizace dosažení cílů Koncepce tím, že v jednoleté či dvouleté periodicitě stanoví konkrétnější podobu protikorupčních opatření zakotvených Koncepcí a současně umožňují operativně reagovat na aktuální situaci zařazením protikorupčních opatření v Koncepci neuvedených. Plnění protikorupčních opatření uvedených v akčních plánech bude pravidelně vyhodnocováno, projednáváno Radou a vyhodnocení následně schvalováno vládou.

Hodnocení korupčních rizik v legislativním procesu (Corruption Impact Assessment; CIA) je preventivním nástrojem boje proti korupci, který ukládá předkladateli návrhu právního předpisu, aby v důvodové zprávě a případně i v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace s využitím Metodiky hodnocení korupčních rizik identifikoval korupční rizika. Následně Ministerstvo spravedlnosti coby gestor protikorupční politiky vlády primárně v mezirezortním připomínkovém řízení provedené hodnocení korupčních rizik navrhovaného právního předpisu posoudí a v případě potřeby vůči němu uplatní připomínky. U návrhů právních předpisů s nejvyšší předpokládanou mírou korupčních rizik, ale naopak i s vysokým protikorupčním efektem, je plánem legislativních prací vlády na daný rok stanoveno, že se jimi bude obligatorně zabývat Rada. Projednání výše zmíněných návrhů předpisů je v rámci plánu legislativních prací vlády navrhováno na základě expertního vyhodnocení útvarem Ministerstva spravedlnosti nebo na základě příslušného usnesení Rady, zpravidla v rámci schvalování plánu její činnosti na následující období. V takovém případě Rada schválí k návrhu právního předpisu stanovisko, které je současně s návrhem pro informaci a ke zvážení předloženo vládě.

Rada složená ze zástupců vlády, orgánů činných v trestním řízení, územních samosprávných celků, hospodářských partnerů, profesních komor, neziskových organizací a akademického sektoru je korektivem vládní protikorupční politiky majícím potenciál jejího usměrňování z expertních pozic. Coby poradní orgán vlády s využitím svých již existujících pracovních komisí může vládě předkládat odborná stanoviska, navrhopat nová protikorupční opatření a podílet se na utváření protikorupční politiky vlády.

Dlouhodobý a systematický sběr strukturovaných a analytických dat z terénu v problémových sektorech včetně zpracování sektorových analýz gestory daných agend umožňuje lépe navrhopat účinná a zacílená protikorupční opatření, a to na sociologicko-vědeckém základě. Zároveň je v rámci hodnocení naplňování jednotlivých opatření koncepce účelné se dále zabývat hledáním a rozvojem vhodných nástrojů, které budou vedle procesního hodnocení přinášet možnost podrobnějšího hodnocení dopadů, což v podmínkách ČR prozatím není pro výzkumně velmi specifickou oblast korupce jednoduše proveditelné.

Aktivní a konstruktivní působení České republiky v mezinárodních organizacích, hodnoticích mechanismech a platformách představuje v podmínkách globalizovaného a vzájemně propojeného světa jeden z neodmyslitelných nástrojů, jak působit proti korupčnímu jednání a korupčním sítím na mezinárodní a nadnárodní úrovni a přijímat koordinovaná a synergická opatření proti takovému korupčnímu jednání, které by pouze na národní úrovni nemohlo být účinně omezováno. Mezinárodní spolupráce zároveň poskytuje možnost sdílení příkladů dobré praxe, na jejichž základě mohou být cílená protikorupční opatření upravená dle národního kontextu přijímána rychleji, účinněji a s nižšími náklady na jejich vývoj.

3 Prioritní oblasti protikorupční politiky vlády

Protikorupční politiku vlády charakterizují čtyři prioritní oblasti vyplývající primárně z mezinárodních závazků České republiky a programových dokumentů vlády:

- Výkonná a nezávislá veřejná moc,
- Transparentnost a otevřený přístup k informacím,
- Hospodárné nakládání s majetkem státu a
- Rozvoj občanské společnosti.

Níže uvedená opatření zahrnutá v těchto oblastech představují obsahové minimum budoucích akčních plánů. Do akčních plánů však mohou být zařazena další protikorupční opatření, např. na základě podnětu Rady, aktuálních priorit vlády či realizace sběru dat v terénu.

3. 1 Výkonná a nezávislá veřejná moc

Státní správa

Vláda se v programovém prohlášení zavázala k tomu, že úřady budou efektivnější, otevřenější a budou posilovat svou kompetenci. Za tímto účelem byla **schválena novela zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní službě“), díky které dochází ke zjednodušení a zrychlení procesu vstupu do státní služby, rozšíření okruhu osob, které se mohou účastnit výběrových řízení na představené, nahrazení náměstků pro řízení sekce vrchními řediteli sekce a zavedení funkčního období představených s výjimkou vedoucích oddělení a dále ke změnám v čerpání studijního volna k individuálním studijním účelům a služebním hodnocení. Ministerstvem vnitra bude současně předložen **návrh zákona, kterým se mění zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů**. Cílem navrhované změny právní úpravy státní služby je celkově modernizovat služební vztahy, a to zejména směrem k aplikaci klasických personálních procesů, zjednodušení a zrychlení postupů, snížení administrativní náročnosti, dosažení vyšší míry propustnosti zaměstnaneckých poměrů napříč veřejnou správou a zavedení koncepčního systému vzdělávání státních zaměstnanců apod., a tím dosažení moderní, otevřené, efektivní a flexibilní státní služby a státní správy. Ruku v ruce s tím však budou důkladně zhodnocena korupční a související rizika jednotlivých variant navrhovaných řešení, a to mimo jiné prostřednictvím jejich projednání Radou.

Ministerstvo spravedlnosti bude pokračovat v rozvíjení potenciálu compliance programu státní správy *sui generis*, kterým je **Rámcový rezortní interní protikorupční program**. Ve spolupráci se zástupci ústředních správních úřadů bude ministerstvo v Meziřezortní koordinační skupině pro boj s korupcí usilovat o nastavení účinných a vzhledem k jejich účelu přiměřených preventivních protikorupčních opatření uvnitř služebních úřadů.

Protikorupční reformy v této oblasti budou naplňovány v souladu a synergii s ostatními relevantními koncepčními materiály, např. **Strategickým rámcem České republiky 2030, Koncepcí Klienty orientovaná veřejná správa 2030** nebo strategií **Digitální Česko**.

Novelou zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, bude **posílena nezávislost Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí** (dále jen „Úřad“) a zpřesněna kompetence předsedy Úřadu a členů Úřadu, neboť současná právní úprava je v tomto ohledu nejasná a nedostatečná a způsobuje problémy v chodu Úřadu, jak ukazuje praxe prvních 6 let jeho fungování.

GRECO

Skupina států proti korupci při Radě Evropy (GRECO) uložila České republice ve **4. hodnotícím kole** řadu doporučení zaměřených na prevenci korupce ve vztahu k **soudcům, státním zástupcům a členům Parlamentu**. V uplynulém období byl učiněn pokrok při jejich plnění, nicméně nadále přetrvávají nesplněná či jen částečně splněná doporučení, která budou řešena v roce 2023 a v letech následujících. Konkrétní opatření směřující k naplnění doporučení GRECO budou specifikována v akčních plánech. Současně bylo ze strany GRECO zahájeno **5. hodnotící kolo** zaměřené na **centrální úroveň státní správy**, tj. primárně **ústřední správní úřady, jejich vrcholné funkcionáře a dále na orgány činné v trestním řízení**. V době schvalování Koncepce nebyla známa doporučení uložená ze strany GRECO České republice v 5. hodnotícím kole, po jejich zveřejnění budou opatření směřující k jejich splnění představena rovněž v akčních plánech.

Orgány činné v trestním řízení

Ministerstvem spravedlnosti byl do mezirezortního řízení rozeslán a následně vládě bude předložen **návrh novely zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství**, ve znění pozdějších předpisů, která přinese změny v postavení vedoucích státních zástupců, mimo jiné i s přihlédnutím k dosud nesplněným doporučením GRECO týkajícím se státních zástupců uloženým České republice ve 4. hodnotícím kole. Novela bude obsahovat zákonné důvody pro odvolání nejvyššího státního zástupce, jehož odvolání bude přezkoumatelné soudem, dále zavede funkční období státních zástupců, pravidla pro jejich transparentní výběr, podmínky jejich odvolání, aj. Současně budou přijata opatření k posílení odpovědnosti státních zástupců (ta budou obsažena i v novele zákona č. 7/2002 Sb.).

Jako součást reforem zahrnutých v komponentě č. 4.3 protikorupční reformy Národního plánu obnovy ČR, který je financován z rozpočtu EU, a v návaznosti na doporučení GRECO byly řešeny dva legislativní návrhy, a to novela zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů a novela zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů a dalších souvisejících zákonů.

Cílem novely zákona o soudech a soudcích, která byla přijata s účinností od 1. 1. 2022, bylo zakotvení objektivních pravidel pro výběr soudců a soudních funkcionářů a podrobnější úprava vedlejší činnosti soudců.

V rámci novely zákona č. 7/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, která bude předložena, je cílem posílení záruk zákonnosti řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů zavedením odvolacího přezkumu a zvýšení efektivity řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů.

Zejména se bude jednat o zavedení dvoustupňového kárného řízení, aby v souladu s požadavky GRECO byla zavedena možnost odvolání proti rozhodnutí. Novela upraví průběh řízení, složení kárných senátů na obou stupních, druhy kárných postihů. Rovněž přinese některé prvky v oblasti posílení odpovědnosti soudců a státních zástupců.

V rámci realizace projektu „Zintenzivnění boje proti korupci zvyšováním povědomí veřejného sektoru se zaměřením na soudce, orgány činné v trestním řízení a veřejnou správu“ (dále jen „protikorupční projekt“) financovaného z fondů EHP bude Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci se zástupci soudců a státních zástupců diskutovat dosavadní zkušenosti s aplikací jejich profesních etických kodexů a návrhy možných změn či doporučení. V průběhu protikorupčního projektu bude zpracována komparativní studie zaměřená na nejpodstatnější aspekty etických kodexů soudců a státních zástupců ve vybraných státech. Dále bude realizována odborná konference, na které budou představeny výstupy z realizace projektu v oblasti etických kodexů.

3. 2 Transparentnost a otevřený přístup k informacím

Návrh regulace lobbování

Prostřednictvím reformy v Národním plánu obnovy České republiky bylo České republice Evropskou komisí uloženo **přijmout** do 1. čtvrtletí roku 2026 **pravidla pro lobbování**, a to ve formě zákona. **Návrh zákona o lobbování** by měl obsahově do značné míry vycházet z návrhu projednávaného v minulém volebním období Poslaneckou sněmovnou. Jeho základními parametry by s ohledem na jeho vymahatelnost měly být definice lobbování a příslušných výjimek, definice lobbisty, výčet lobbovaných osob, zřízení registru lobbistů a lobbovaných a stanovení skutkových podstat přestupků za porušení zákona. Jako prvek důležitý pro správnou funkčnost regulace lobbování se jeví **zakotvení lobbistické stopy právního předpisu**.

Návrh regulace lobbování bude schválen vládou v roce 2023 s tím, že bude následovat hledání politického kompromisu v Parlamentu.

Střet zájmů

Vláda se v programovém prohlášení zavázala k prosazení **novely zákona o střetu zájmů**, která by zabránila přílišné kumulaci politické, ekonomické a mediální moci tak, aby politická i hospodářská soutěž nebyly deformovány a probíhaly transparentně a za rovných podmínek. Odpovídající novela (sněmovní tisk č. 110), která by naplňovala výše citované závazky z programového prohlášení vlády, je dosud předmětem politických diskuzí v Poslanecké sněmovně. Průběh jejího dalšího projednání a schvalování je přitom odvislý od politické vůle zákonodárce formované v Poslanecké sněmovně.

V rámci **protikorupčního projektu** budou v oblasti střetu zájmů probíhat synergické aktivity spočívající ve **zpracování komparativní studie, organizace odborné konference**

a osvětových aktivitách směřovaných primárně vůči soudcům, státním zástupcům a zaměstnancům veřejného sektoru.

Dotace poskytované z národních zdrojů

Jako nezbytné opatření výrazně zvyšující transparentnost nakládání s veřejnými prostředky vláda považuje **zavedení jednotné veřejné evidence dotací** a provázání údajů v ní spravovaných s evidencí skutečných majitelů tak, aby informace o příjemcích veřejných prostředků, včetně jejich skutečných majitelů, byly veřejnosti volně dostupné v přehledné podobě umožňující dálkový přístup. Výsledný informační systém by měl být intuitivní a uživatelsky přívětivý. Zváženo by mělo být, jak vyhledávání učinit dostatečně komplexním, například pomocí možnosti automatizované konsolidace dotací (pro koncerny).

Otevřená data

Vláda se zavázala ke **zrychlení procesu otevírání dat (open data)** a aktualizaci otevřených dat na všech úradech veřejné správy. Strategické a další materiály, které si stát zadává či vytváří a nepodléhají utajení (bezpečnost a obrana státu), budou dostupné pro jiné orgány veřejné správy a v co nejširším rozsahu i veřejnosti. Mimo jiné bude Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pokračovat v **otvírání dat o vzdělávání a vzdělávací soustavě** a Ministerstvem pro místní rozvoj budou **rozšířena a zpřístupněna data v systému Databáze strategií**.

Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)

V oblasti transparentnosti a otevřeného přístupu k informacím hraje důležitou roli iniciativa **Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)**, jíž je Česká republika členem. Potenciál tohoto členství chce Česká republika dále rozvíjet a pokračovat v započatém procesu, proto i s využitím dialogu s občanskou společností a v synergii s aktivitami OECD ve vztahu k Doporučením Rady k otevřenému vládnutí z roku 2016 bude usilovat o pokrok v naplňování principů otevřeného vládnutí v České republice.

Evidence skutečných majitelů

V souladu s přijatým závazkem obsaženým v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2023 až 2024 budou **analyzovány efektivita a případné nedostatky fungování evidence skutečných majitelů**. Analýza by měla potvrdit existenci předpokládaných problémů a identifikovat jejich rozsah. Následně je třeba analyzovat jednotlivé možné příčiny popisovaných problémů. S ohledem na zjištěné příčiny má dojít k analýze a návrhu možných řešení, ať už legislativních či nelegislativních. Analýza by se měla věnovat vyhodnocení přínosu a možností zejména změn systému sankcí, změn v řešení nesrovnalostí (sjednocení postupů, větší odbornost, zpoplatnění změny zápisu soudem v řízení o nesrovnalosti), zavedení automatických mechanismů v informačním systému (se zaměřením na snížení administrativní náročnosti) a změn ve vyhodnocování návrhů a zápisů.

3.3 Hospodárné nakládání s majetkem státu

Veřejné zadávání

Vláda se zavázala k tomu, že předloží **novelu zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek**, ve znění pozdějších předpisů a dále připraví reformu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a posílí jeho metodickou roli tak, aby byl garantem férové soutěže umožňující rozvoj investic veřejným zadavatelům, včetně obcí a krajů. Otázka reformy Úřadu pro ochranu

hospodářské soutěže bude předmětem dalších politických diskuzí. Poslanecká sněmovna nicméně projedná sněmovní tisk č. 249, prostřednictvím kterého vláda zejména reaguje na obsah odůvodněného stanoviska Evropské komise, které se týká nedostatečné transpozice některých pravidel stanovených v zadávacích směrnících, a to především ve vztahu ke stanovení předpokládané hodnoty veřejných zakázek pravidelné povahy a v otázce přípustnosti ústního jednání v zadávacím řízení.

Vedle legislativní aktivity v oblasti veřejných zakázek bude vláda v souladu se svými závazky v programovém prohlášení klást důraz na **rozšíření metodické podpory** zaměřené s využitím příkladů dobré praxe na vybrané sektory, druhy komodit a služeb tak, aby zadavatelé mohli při svých nákupech lépe vyvážit požadavky na cenu a kvalitu a další nefinanční kritéria.

V souladu s transparentním přístupem k zadávacímu řízení bude podporováno **zapojení veřejnosti do monitorování veřejného zadávání**. Zapojení nezávislého zúčastněného pozorovatele do zadávacího řízení a provádění veřejné zakázky směřuje k posílení protikorupční odolnosti při zadávání veřejných zakázek. Jedním z vhodných nástrojů jsou například tzv. Pakty integrity, jejichž širšímu využití v současnosti brání nízké povědomí o nástroji mezi zadavateli a veřejností.

Návrhy zákonů směřující k posílení transparentnosti, efektivitě úřadů a jejich hospodárnějšímu nakládání s majetkem státu

Společným jmenovatelem níže uvedených návrhů zákonů, k jejichž předložení se vláda zavázala, je **posílení transparentnosti, digitalizace a větší efektivita úřadů** ve svěřených oblastech. Jakkoliv se nejedná o primárně protikorupční normy, jde o normy v oblastech s výskytem korupce a souvisejících nežádoucích jevů, kterým je třeba věnovat zvýšenou pozornost, proto se jimi bude zabývat **Rada**, aby posoudila míru korupčních rizik spojených s daným návrhem a případně ve formě doporučení předkladateli navrhla jeho adekvátní úpravy.

Vláda předloží **novelu zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon**, tak, aby bylo veřejnosti prostřednictvím Portálu stavebníka zajištěno rychlé, transparentní, digitální a občanovi blízké stavební řízení. Digitalizace a větší míra transparentnosti stavebního řízení by měly přispět k eliminaci korupčních rizik v sektoru, který je k projevům korupčního chování náchylný.

Vláda se zavázala prostřednictvím **novely zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích**, ve znění pozdějších předpisů transformovat Ředitelství silnic a dálnic na státní podnik, který bude efektivnější při přípravě, realizaci a zabezpečení údržby a provozu staveb.

Vláda předloží **návrh zákona o veřejných dražbách**, který bude prostřednictvím přesnější úpravy elektronických dražeb podporovat jejich častější využívání. Rovněž díky návrhu bude posílena právní jistota subjektů dotčených v rámci dražebního procesu a vymahatelnost zákonem stanovených povinností.

Návrh zákona o odnětí nebo omezení práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění) přispěje k efektivnějšímu a časově méně náročnému řešení majetkoprávních vztahů při přípravách významných staveb.

V rámci **návrhu energetického zákona a návrhu zákona pro podporu dekarbonizace a energetické bezpečnosti České republiky** budou kromě mnoha jiných cílů navrhované regulace podpořeny obce a další subjekty zjednodušením administrativy ve stavebnictví. Současně bude posílena ochrana zákazníků a posíleny nástroje státu pro výkon dohledu nad

energetickým trhem. U zmíněných návrhů bude z hlediska věcného zaměření Koncepce kladen důraz na sledování korupčních rizik tak, aby návrhy nerozšiřovaly prostor pro korupci.

Opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu

Cílem návrhu **novely zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu**, ve znění pozdějších předpisů bude zavedení legislativních opatření obsažených v Akčním plánu ke Zprávě z druhého kola národního hodnocení rizik (NRA) v AML/CFT oblasti (opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu) a dále odstranění některých nedostatků identifikovaných v rámci hodnocení výborem Moneyval Rady Evropy.

Řízení a kontrola veřejných financí

Dlouho otevřenou otázkou zůstává systémové řešení řízení a kontroly veřejných financí. Vláda proto předloží **věcný záměr zákona o řízení a kontrole veřejných financí**, který mimo jiné povede ke komplexní revizi systému kontrol veřejných prostředků s důrazem na posílení prvků hospodárnosti, efektivity a účelnosti a na snižování administrativní zátěže na straně kontrolovaných osob.

Opatření v boji s podvody a korupcí v rámci fondů EU

V rámci oblasti využití fondů EU v programovém období 2021-2027 **bude dokončeno promítnutí hlavních opatření ze Strategie pro boj s podvody a korupcí v rámci EU** fondů do přípravy Jednotného národního rámce dle §17a zákona č. 248/2000 Sb., plná implementace se předpokládá dokončit do března 2023. V rámci budování prostředí odolného proti podvodnému a korupčnímu jednání se předpokládá **realizace dalších evaluačních aktivit v této oblasti pro případnou optimalizaci nastavení metodického prostředí a postupů na všech úrovních implementace EU fondů**. Metodické prostředí bude také upravováno v případě relevantní legislativních změn v této oblasti jak na národní, tak EU úrovni.

3.4 Rozvoj občanské společnosti

Ochrana oznamovatelů protiprávního jednání

Stěžejní protikorupční prioritou tohoto volebního období je **prosazení návrhů zákonů transponujících směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie** (dále jen „směrnice“). Výsledkem bude přijetí komplexní právní úpravy poskytující oznamovatelům protiprávního jednání účinnou ochranu. Tato ochrana přitom může výraznou měrou přispět také k prevenci, odhalování i trestání oznamované protispoločenské činnosti, a tím poskytovat ochranu významným veřejným zájmům.

Ministerstvo spravedlnosti bude paralelně s legislativním procesem transpozičních návrhů zákonů **vyvíjet řadu komplementárních aktivit směřujících ke zvýšení informovanosti o přínosu projednávaných návrhů a obecně o oznamovatelích protiprávního jednání a potřebě jejich adekvátní ochrany**, jedná-li se o relevantní oznámení. Vedle pokračujícího zajištění **fungování vnějšího oznamovacího systému** bude Ministerstvo spravedlnosti pokračovat v **metodické činnosti** ve vztahu k subjektům povinným zřídit vnitřní oznamovací systém a dále v osvětové činnosti zaměřené na širokou veřejnost. Jednou z takových cílených aktivit realizovaných díky protikorupčnímu projektu bude **mediální kampaň** na podporu

informovanosti veřejnosti o ochraně oznamovatelů protiprávního jednání. Současně bude uspořádána **odborná konference**, na které budou prezentovány výstupy z **komparativní studie**, jejíž zpracování bude financováno rovněž z prostředků určených na realizaci protikorupčního projektu. V neposlední řadě bude věnována pozornost **školením určeným pro soudce, státní zástupce, zaměstnance veřejného sektoru a povinné subjekty ze soukromého sektoru** tak, aby byly prohloubeny jejich znalosti v oblasti ochrany oznamovatelů protiprávního jednání.

Výše popsané legislativní a nelegislativní aktivity vyplývají z řady mezinárodních závazků České republiky, kterými jsou zejména **povinnost transponovat směrnici, realizovat reformu zakotvenou Národním plánem obnovy ČR či splnit závazek Akčního plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP)**. Nerealizace citovaných závazků by pro Českou republiku měla závažné finanční a reputační dopady.

Ministerstvo spravedlnosti zároveň bude **pokračovat v podpoře protikorupčních aktivit nestátních neziskových organizací prostřednictvím dotačního programu Prevence korupčního jednání**, který je zaměřen mimo jiné na vzdělávání studentů středních škol v oblasti prevence korupčního jednání coby součásti rámcových vzdělávacích programů se zaměřením na téma oznamování protiprávního jednání. Zaměření dotačního programu lze do budoucna dle aktuálních priorit a identifikovaných potřeb dále modifikovat například vzhledem k žákům základních škol, nebo k přenosu dobré praxe mezi školami navzájem.

Pilotní implementace Metodiky participace nestátních neziskových organizací v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy

V rámci plnění závazku zakotveného Akčním plánem České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí a zároveň úkolu obsaženého ve Strategii spolupráce veřejné správy s NNO na léta 2021 až 2030 bude probíhat vyjednávání s ministerstvy o jejich zapojení do **pilotního ověření Metodiky participace nestátních neziskových organizací v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy** (dále jen „Metodika“) v praxi a vytipování jejich plánovaných činností (např. renominace členů do poradních a pracovních orgánů, revize dokumentů), na kterých by bylo možné Metodiku ověřit. Budou realizována setkání s rezorty a nestátními neziskovými organizacemi, na kterých budou účastníci seznámeni s Metodikou a možnostmi spolupráce na pilotním ověření a prezentovány výsledky dotazníkového šetření ke zmapování a vyhodnocení spolupráce ústředních orgánů státní správy se střešními organizacemi a sítěmi nestátních neziskových organizací. Návazně dojde k vytipování rezortů a k pilotní implementaci samotné.

Korupce ve vybraných sektorech v České republice a možnosti jejího snížení

Jedním z avizovaných nástrojů boje proti korupci na vládní úrovni je **dlouhodobý a systematický sběr strukturovaných a analytických dat z terénu v rizikových sektorech**, který bude probíhat zejména prostřednictvím realizace a následné aplikace výstupů z projektu **Korupce ve vybraných sektorech v České republice a možnosti jejího snížení**, jehož nositelem je **Sociologický ústav Akademie věd České republiky a aplikačním garantem Ministerstvo spravedlnosti**. Hlavním cílem projektu je pomocí poznatků ze sociologie, politologie, práva a kriminologie určit rozsah a formy korupce ve vybraných společenských sektorech v České republice a doporučit konkrétní opatření, která by mohla korupci v jednotlivých sektorech snížit. Získané poznatky napomohou k určení nejrizikovějších oblastí a k navržení, případně zpřesnění, konkrétních protikorupčních opatření, ať už legislativní nebo

nelegislativní povahy. Druhým cílem projektu je předložit sadu doporučených nástrojů pro replikovatelné, efektivní a validní měření přímé a nepřímé zkušenosti s korupcí ve společenských sektorech. Podle prvních výsledků se v různých sektorech vyskytují odlišné formy korupce, akční plány boje proti korupci musí tuto variabilitu odrážet.

4 Závěr

Cílem Koncepce je deklarovat úsilí vlády o prosazení důležitých protikorupčních opatření, vymezení základního rámce a směru vládní protikorupční politiky včetně stanovení nástrojů boje proti korupci a vymezení prioritních oblastí. Je třeba mít na paměti, že cílem této Koncepce není detailní popis jednotlivých protikorupčních opatření. Ten bude součástí dokumentů na tuto Koncepci navazujících, tj. zejména akčních plánů boje proti korupci.

Gestorům jednotlivých protikorupčních opatření se zároveň v souladu s naplňováním zásad hospodárnosti nakládání se svěřenými prostředky doporučuje, aby veškeré personální, materiální a ekonomické nároky v souvislosti s plněním zadaných úkolů plánovali a zajišťovali v rámci limitů stanovených v rozpočtech na jednotlivé roky pro jednotlivé kapitoly státního rozpočtu.